

Doporučení pro očkování proti onemocnění covid-19 mRNA vakcínami

Společné stanovisko České vakcinologické společnosti (ČVS), České společnosti alergologie a klinické imunologie (ČSAKI), Společnosti infekčního lékařství (SIL) a Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii (SEM) ČLS JEP ze dne 21.1. 2021

Očkování proti nemoci covid-19 je prioritní způsob, jak se vypořádat se současnou epidemií onemocnění způsobené SARS-CoV-2. Hlavním cílem všech zúčastněných musí být proočkování co nejvyššího podílu obyvatel ČR a dodržení prioritizace rizikových skupin (věk, přidružená onemocnění, profese).

Očkování probíhá s využitím schválených a registrovaných vakcín za dodržení všech postupů a doporučení uvedených ve schválené souhrnné informaci (SPC) k dané vakcíně. V praxi mohou nastat některé situace a skutečnosti, které nejsou v této souhrnné informaci uvedeny. Proto vydávají odborné společnosti následující doporučení.

1. Doporučujeme **očkování všem osobám**, pro které je očkovací látka schválena Evropskou lékovou agenturou a které nemají žádnou kontraindikaci.
2. **Absolutní kontraindikací** je pouze hypersenzitivita na danou očkovací látku nebo kteroukoliv pomocnou látku obsaženou ve vakcíně.
3. **Relativní kontraindikací** je těhotenství a kojení, protože údaje o podávání vakcín těhotným ženám jsou omezené a má se zvážit pouze v případě, pokud možné přínosy převáží jakékoliv potenciální riziko pro matku a plod. Očkování není důvodem k přerušení kojení.
4. **Neočkují se osoby**, které prodělávají akutní infekční onemocnění jakéhokoliv původu, zejména příznakové osoby s akutním horečnatým stavem.
5. V době nedostatku očkovací látky doporučujeme očkování nejdříve u **osob prioritizovaných** v aktuální verzi Metodického pokynu pro očkovací kampaň ministerstva zdravotnictví.
6. Prodělané onemocnění covid-19 není kontraindikací očkování. Očkovat se mohou také **osoby, které covid-19 prodělaly**, a to obvykle za 3 měsíce po onemocnění, z důvodu prioritizace dostupných dávek. V případě vysoce exponovaných osob k nákaze covid-19 je možné očkování zahájit i dříve.
7. **Očkování by mělo být odloženo**
 - a. o 3 měsíce po aplikaci monoklonálních protilátek proti SARS-CoV-2 nebo rekonvalescentní plazmy. Důvodem odložení očkování je zabránění možné interference léčby protilátkami s imunitní odpovědí vyvolanou vakcínou,
 - b. osobám, které onemocněly covid-19 po aplikaci první dávky. Těmto osobám se doporučuje odložit podání druhé dávky 3 měsíce po odeznění příznaků nebo ukončení izolace,
 - c. u osob v karanténě z důvodu kontaktu s jedincem infikovaným SARS-CoV-2. Očkování lze zahájit bezprostředně po ukončení karantény.
8. V případě, že druhá dávka vakcíny není aplikována v doporučeném odstupu 21 dnů, alternativně 28 dnů (pro vakcínu Comirnaty) resp. 28 dnů (pro vakcínu Moderna), druhá dávka se aplikuje, co nejdříve je to možné. **Flexibilita schématu** umožňuje prodloužení intervalu až na 42 dnů. Maximální interval mezi podáním první a druhé dávky vakcíny nebyl stanoven, proto pokud dojde ze závažných důvodů k překročení uvedených intervalů, první dávka se vždy počítá a aplikuje se již jenom jedna dávka vakcíny. Každé prodloužení intervalů mezi dávkami současně prodloužuje dobu začátku maximální účinnosti očkování. Potřeba dodržet očkovací schéma je naléhavá zejména u seniorů v zájmu dosažení adekvátní imunitní odpovědi a rychlé účinnosti očkování.

9. V případě dvoudávkového očkovacího schématu je nutné pro druhou dávku použít stejnou očkovací látku. Vakcíny od různých výrobců nejsou zaměnitelné.
10. Pro nedostatek údajů o bezpečnosti a účinnosti očkování proti nemoci covid-19 při simultánní aplikaci jiné očkovací látky se nedoporučuje současně aplikovat žádné **jiné očkovací látky**. Očkování proti covid-19 je možné
- nejdříve 14 dnů po aplikaci jiné očkovací látky (živé i neživé), s výjimkou BCG vakcíny, kde je doporučený interval 12 týdnů.
 - podání jiné očkovací látky se doporučuje s odstupem minimálně 14 dnů od aplikace 2. dávky vakcíny proti covid-19. V případě, že dojde k neúmyslnému podání jiné vakcíny v tomto období 14 dnů, není nutné opakovat dávku žádné z vakcín.
11. **Speciální skupiny pacientů:**
- imunokompromitované osoby včetně osob s onkologickými onemocněními a osob na imunosupresivní terapii mají zvýšené riziko závažného průběhu covid-19 včetně zvýšeného rizika úmrtí. Přestože u nich může být účinnost vakcinace snižena, předpokládaný prospěch vakcinace výrazně převyšuje její možná rizika. Totéž platí pro nemocné po transplantaci kostní dřeně a solidních orgánů a osob zařazených do čekacích listin k transplantaci – viz stanovisko Společnosti pro orgánové transplantace ČLS JEP,
 - osoby s autoimunitními chorobami, které nemají žádné kontraindikace k očkování, mohou být očkovány. V případě akutní exacerbace autoimunitního onemocnění, při změně léčby a v intervalu 5 měsíců po podání B-depleční či T-depleční terapie se pacientům doporučuje konzultovat postup se svým ošetřujícím specialistou,
 - nejsou zatím žádné důkazy ani důvody se domnívat, že by vakcína neměla být účinná u nemocných s roztroušenou sklerózou nebo že by u těchto pacientů bylo její podání spojeno se zvýšeným rizikem,
 - v průběhu používání mRNA vakcíny byly u některých očkováných osob hlášeny anafylaktické reakce po očkování. Riziko této reakce je velmi nízké, ale pravděpodobně vyšší než u jiných rutinně používaných vakcín. Výskyt závažné alergické reakce (anafylaxe) na jakoukoli jinou vakcínu nebo injekční terapii v minulosti musí vést k opatrnosti při očkování, ale není kontraindikací podávání mRNA vakcíny. Těmto osobám může být mRNA vakcína aplikována po předchozí konzultaci s očkujícím lékařem případně alergologem, po poučení o možném riziku rozvoje závažné alergické reakce a za zvýšeného dohledu po očkování,
 - běžné alergické choroby, jako je alergická rhinitis nebo alergické průduškové astma, nepředstavují pro očkování zvýšené riziko vzniku nežádoucí reakce.
12. Před ani po očkování **nedoporučujeme rutinně provádět**, pokud k tomu není jiný důvod, **testování** na přítomnost viru SARS-CoV-2 (PCR test, antigenní test) ani stanovení protilátek proti SARS-CoV-2 z důvodu rozhodnutí o zahájení očkování nebo kontroly imunitní odpovědi na očkování.
13. **Činnost lékaře na očkovacím místě** spočívá v získání anamnézy zaměřené na případné kontraindikace očkování (závažná alergická reakce, těhotenství), aktuální zdravotní stav, který by bránil očkování. Lékař neprovádí klinické vyšetření očkování; měření teploty či krevního tlaku se provádí jen v případě potřeby. Lékař řeší bezprostřední nežádoucí reakce po očkování, diagnostikuje a léčí anafylaktickou reakci. Hlásí SÚKL nežádoucí účinky po očkování, které podléhají hlášení.
14. **Doba ochrany a přeočkování:** potřeba přeočkování po dvoudávkovém schématu mRNA vakcíny dosud nebyla stanovena, protože dosud není známá délka trvání postvakcinační ochrany proti covid-19. Proto v současné době nedoporučujeme žádné další přeočkování po aplikaci dvou dávek mRNA vakcíny.

Za výbor ČSAKI

Prof. MUDr. Petr Panzner, CSc.
Předseda

Prof. MUDr. Jiří Litzman, CSc.
Vědecký sekretář

Prof. MUDr. Jiřina Bartůňková, DrSc.
Místopředsedkyně ČSAKI

Za výbor SIL

MUDr. Pavel Dlouhý
Předseda

Prof. MUDr. Petr Husa, CSc.
Místopředseda

Za výbor ČVS

Prof. MUDr. Roman Chlíbaek, Ph.D.
Předseda

Prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D.
Člen

Za výbor SEM

MUDr. Pavla Křížová, CSc.
Předsedkyně

MUDr. Jan Kynčl, Ph.D.
Místopředseda

Prof. MUDr. Petr Pazdiora, CSc.
Člen